

Asia: VN/22377/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Korvausprosentin laskeminen

Asumistuen korvausprosentin laskeminen 80 prosentista 70 prosenttiin tulee lisäämään viimesijaisen ja byrokraattisen toimeentulotuen tarvetta.

Työvoiman saaminen kalliimpien asumiskustannusten kaupunkeihin, esimerkiksi PK-seudulle tulee vaikeutumaan asumistuen leikkaamisen myötä.

Pienituloisilla on jo nyt vakavia vaikeuksia rahoittaa asumistaan isommissa kaupungeissa, joissa kuitenkin suurin osa työpaikoista ja työmahdollisuuksista sijaitsee. Kohtuuhintaisia asuntoja on vaikea löytää ja vaikea saada.

Perusomavastuun kaavan muuttaminen

Lapsen kertoimen kasvattaminen 20 prosenttia on tärkeä toimenpide lasten asumisen turvaamiseksi.

Aikuisen kertoimen pienentäminen 15 prosenttia ei ole kohtuullista etenkin yksinasuville henkilöille, joiden tuloista iso osa menee jo nyt asumiskustannuksiin etenkin isommissa kaupungeissa. Pienituloisten yksinasuvien erittäin hankala tilanne ja haavoittuvuus tulisi ottaa lain

valmistelussa huomioon. Aikuisen kerrointa, jonka laskeminen osuu kovimmin yksinasuviin (kuvio 7.) ei tule laskea.

Pienituloisten asumistilanteen kurjistaminen voi lisätä työvoiman saamisen hankaluuksia pienipalkkaisiin tehtäviin ja osa-aikatöihin isommissa kaupungeissa. Se vaikeuttaa myös osa-työkykyisten tilannetta. Tämä on suoraan valtion verotuloista pois eikä lisää Suomen talouskasvua.

Ansiotulovähennyksen poisto vähentää kannustimia ottaa vastaan osa-aikaista tai keikkatyötä, jolloin myös verotulot näistä jäävät saamatta.

Helsingin yhdistäminen kuntaryhmään 2

Helsinkiä ei tule missään nimessä yhdistää kuntaryhmään kaksi. Helsingissä asumiskustannukset ovat suuria, kohtuuhintaisia asuntoja ei riitä kaikille ja toisaalta työvoiman tarve esimerkiksi pienipalkkaisilla palvelualoilla on suurta. Helsingin työmarkkinat tarvitsevat työvoimaa, eikä sitä saada pienituloisten Helsingissä asumisen mahdollisuuksia kurjistamalla.

Hallituksen tulee huomioida, että myös sosiaalisen asuntotuotannon vuokrat ovat nousseet, esimerkiksi Helsingin kaupungin asunnot oy:n (Heka) vuokrat nousevat runsaasti, samoin Ara-vuokrat nousevat.

Omistusasuntojen asumistuen lakkauttaminen

Omistusasuntojen asumistuen lakkauttaminen tässä korko- ja inflaatiotilanteessa vaatii tarkkaa harkintaa. Lakkauttamista ei tule tehdä nopeasti, vaan omistusasujille tulee antaa aikaa sopeutua tilanteeseen, jotta poukkoileva asumisen tukemisen politiikka ei aiheuta lisävelkaantumisongelmaa, pakkomyyntejä tai ruokakuntien talousvaikeuksia ja niiden kerrannaisongelmia.

Omistusasuntojen tuessa voisi harkita mallia, jossa lyhytaikaisesti tuetaan pienituloisten omistusasumista, jotta äkillisiin taloudellisiin muutoksiin on aikaa sopeutua.

Muita kommentteja

Lakiesityksessä ei ehdoteta muutoksia Asumistuen tarkastamisen perusteisiin.

Määräaikaisen työn vastaanottamiseen kannustamiseksi ehdotamme, että hallitus tarkastelisi mahdollisuutta välitarkistukselle myös silloin, kun ruokakunnan tulot pienenevät alle 200 e/kk. Tällä hetkellä asumistuen saajan ei kannata ottaa vuositarkistushetken ajaksi vastaan väliaikaista työtä, sillä työn loppumisen aiheuttamaa tulojen lasku ei oikeuta asumistuen välitarkistukseen, mikäli tulot vähenevät alle 200 euroa kuussa. Tällöin koko loppuajaksi ennen seuraavaa vuositarkistusta, saattaa asumistuki olla pienempi, kuin mihin tosiasialliset kuukausitulot oikeuttaisivat.

Muuta

Muutosten voimaantulon kiirehtiminen, lausuntoaikasuositusten laiminlyönti ja leikkausten kasauttaminen samoille pienituloisimmille ja köyhimmille ihmisille on täysin kohtuutonta.

Hallituksen on tehtävä kattava kokonaisarvio ennen ja jälkeen näitä leikkauksia.

Uudistuksen taloudelliset hyödyt todennäköisesti kääntyvät miinusmerkkisiksi etenkin pitkällä tähtäimellä. Pienituloisten taloudellinen tukeminen turvaa paikallista yrittäjyyttä, koska kaikki rahat menevät kulutukseen. Ihmisten sosiaaliset ja terveydelliset ongelmat tulevat lisääntymään taloudellisen ahdingon lisääntyessä. Tutkimusten mukaan esimerkiksi lapsiköyhyydellä on pitkät sosiaalista ja terveydellistä hyvinvointia heikentävät seurausvaikutukset. Mm. rikollisuus, alhainen koulutustaso, sekä mielenterveysongelmat lisääntyivät 1990-luvun laman lapsilla. Tästä on selkeää tutkimusnäyttöä.

Köyhyyden vaikutuksia esim. 1987 ikäluokkaan:

Growing up in economic hardship: The relationship between childhood social assistance reciprocity and early adulthood obstacles

Miia Bask, Pasi Haapakorva, Mika Gissler, Tiina Ristikari

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/ijsw.12444>

Haapakoski Jukka
Työttömien Keskusjärjestö ry